

פרוטוקול מס' 11

פלישת הוועדה לחינוך והתרבות
שהתקיימה ביום ג', י"ז בטבת
תשי"ב (15.1.1952) בשעה 11.15.

משתתפים:

- ש. פרידמן - היו"ר
- פ. ארט
- ח. בוגר
- א. דויטש
- א. הכרפלי
- י. תן
- ט. כפרי
- ד. נצר
- י. סמילנסקי
- א. רוזאל-נאור
- א. ריזלט

חטרים:

- א. ס. בניחובסקי
- ב. פינק
- ס. גורדק
- א. פרי

מדוברים:

- פרופ. דינבורג - סר החינוך והתרבות.
- פרופ. ריגר - מנהל פטרד החינוך והתרבות.
- גב. סטנר - היועצת הטכפסית של פטרד החינוך והתרבות.

יבואני הספרים מחוץ-לארץ:

- סר דינבורג - מחיפה
- סר קליר - מחברת א. ב. במל-אניב.
- סר טורץ - מחברת "פלט".
- דר. רצ' קובסקי - מחברת הלינגר וסוף.
- סר גרינוולד - מחל-אניב.

סדר-היום:

- א. בעית יבואני הספרים מחוץ-לארץ.
- ב. שונות.
- ג. שאילמות.

=====

הינ"ר ש. פרסיץ:

פותחת את הישיבה.
יבואני הספרים הלועזיים ביקשו להפגש
עם הוועדה לחינוך ומרבות. בהתאם לכך הזמנו אותם, על-סמך שיטתו
לנו את הדברים אשר בפיהם.

מר לורץ:

אנו מייצגים את הארגון כולו של יבואני
הספרות הלועזית. נמצא בידנו חומר
שנוכל לחלקו לחברי הוועדה ואפשר יהיה לטעם בדברים. היה רצוי
שתחילה יעיינו חברי הוועדה בחומר. אנן מייצגים 80% של יבואני
הספרים, כי שתי חברות אינן מיוצגות כאן והן: "פלס" וטוכנות
סטיטסקי.

(לאחר עיון חברי הוועדה בחומר).

הינ"ר ש. פרסיץ:

האם רוצה מישהו מיבואני הספרים
להוסיף בעל-פה על הדברים שבכתב?

מר גרינוולד:

לא אוכל להוסיף הרבה על החומר
הזמין לפניכם. אנו רק נוכל
לספור על הפגישה האחרונה שהיתה לנו עם המנהל הכללי של הסדר
האוצר, מר ד. הורוביץ, ועל ההתפתחות האחרונה זו אספור לכם בעל-פה.

מר הורוביץ סיפר, כי שאלת
הקצבות בכללן. לא רק לגבי ענין יבוא הספרים, נמצאת בטיפול
של ועדת שרים שעליה יהיה להחליט מהו הסכום שיש להקציב לסדר
החינוך במטבע זר. החלוקה בתוך הסדר תהיה בידי כל סדר בהתייעצות
עם סדר האוצר. אנו זקוקים לעזרת הוועדה, כדי להוציא הקצבה
גדולה יותר לצרכים הכלליים של סדר החינוך. טאחר שנמצא כאן גם
סר החינוך והתרבות, אני סמוכנע שגם הוא וגם הסדר יסכימו
אמי ואף יזעו להעריך את יבוא הספרים כחוץ-לארץ. לאחר שתקבל
הקצבה הכללית, יבוא סטא-ו-תן פנימי יותר. הבעיה העומדת כרגע
היא, להלפיע על ועדת השרים שתקציב סכום הגון לסדר
החינוך בתרבות - זו היא בקשתנו.

טאחר סרוב הדברים נכתבו, הייתי
פגיע לדברי הוועדה ישאלו שאלות ואנו נוכל להשיב עליהן.

הינ"ר ש. פרסיץ:

כלומר אתם עומדים על בקשתכם שאנו
נמליץ על סכום של 500.000 ל"י.
על יסוד איזה נתונים עבדתם את הערכתם זו? האם הצעתם את הסכום
הזה רק בהתחשב עם העובדה, כי בסנת 1947 הסתכם יבוא הספרים
בסך של 250.000 ל"י, וטאחר שהאוכלוסיה גדלה במספר ניכר, אתם
מכפילים את הדרישה? או אתם עבדתם את תביעותכם על יסוד הצרכים
הריאליים הרצויים במעלה והבאתם את הסכום הזה בפנינו? הייתי
רוצה לעורר את תשומת לבכם, כי בסנת 1947 היה השוק מוצף בספרות
לועזית שאפשר היה לותר עליה הן מבחינה לשונית והן מבחינה
תרבותית-ספרותית. לכן היה חשוב לנו לדעת, מה היו הנתונים
ישסייבות. שהיו נר לדיוניכם וכתוצאה סמא הגעתם לסיכום זה
: של 500.000 ל"י?

א. רימלס:

(1) בקשר ליבוא הספרים, הייתי רוצה
לדעת מה היתה הפרופורציה בין

ספרות מדעית לבין ספרות יפה?

א. רימלט:

(2) יתכן ושאלה זו צריכה להיות כופנית לסדר החינוך והתרבות, הייתי רוצה לדעת אם ההקצבה שהקציב סדר האוצר לסדר החינוך חילקה סדר החינוך וקבע סכום מסויים יוצא למפרות מדעית וסכום מסויים למפרות יפה, או סדר החינוך והתרבות נהג לקצץ ברשימות טרם שהוא התקשר עם סדר האוצר, ולאור הסכומים שהיו עומדים לרשותו היה מקצץ, שטח היה רגיל לקצץ באופן סכמי וגלובאלי, או לעסה זאת יחד אתכם והייתם קובעים איזה מן הספרים יש בהם צורך ואיזה לא?

ח. בוגר: סאחר ליבואני הספרים פונים אלינו כדי שאנו נחווה דעה בעניינם, האם אנו נוכל ילהלית גם בקיר לטוב הספרים?

היו"ר י. פרטיץ: לא הייתי רוצה שאנו נכנס עמה בויכוח זה. יבואני הספרים פנו אלינו על מנת שניטע את תביעותיהם ונחווה את דעתנו לסדר החינוך והתרבות. אין החליט בענין זה. בסכומותנו, האלטה בענין זה היא בסכומותנו. ל סדר החינוך והתרבות.

א. הכרמלי: נוסה לי, כי יש לנו ספרים רבים בעברית, ואני נזקק טעם מאוד לספר לועזי, הלואי והיינו סמצלים את אותם הספרים לברשותנו. אני מוכן להסכים, כי ישנם עולים חדשים הנזקקים לספרים אלה. על-כן, הייתי רוצה לדעת מי קובע את מחיר הספר בארץ? מסום שיטתו הפרט בין המחיר בחוץ-לארץ למחירו בארץ. מה תוספת הרוח לקיום המפעל, ומהו בערך ההפרש בין המחירים, וכי קובע זאת?

י. סמילנסקי: בנסל נמצאים מספר ספרים שהוזמנו, ואין אפשרות לפדותם. מה בערך הסכום הדרוש בטבע זר עבור הספרים שכבר הובאו לארץ?

א. רזיאל נאור: האם הסכום הנדרש על-ידיכם כולל גם יבוא עתונות, ואיזה סוגי עתונות?

ב. נצר: מה מספר העתונות?

מר דריגולד: ידוע היטב, כי בשנת 1947 נמצא בארץ חומר ספרותי רב שלא היה ראוי להסצא כאן. אך יש לזכור כי יבוא הספרים סאנגליה באותה שנה היה פסור מכל פיקוח. אמנם הוצאו באופן סמלי רסיונות, אך במכס לא בדקו כל סטלוח, וכל יבואן יכול היה להביא את אור רצה. היבואנים הביאו ספרים לצרכי הצבא האנגלי שנמצא אז בארץ אפר טעמט שונה מזה של הקוראים העבריים.

הדרידה ל-500.000 ל"י, היא דרישה מינימאלית. בשנת 1951 אחרים קוטס הסדינה קיגלנו הקצבה על סך של 180.000 ל"י בערך, הרי למרות סך זה לא נראו ספרים באנויות הספרים, כי רוב ההזמנות נעמו על-ידי סרדי הספסלה. אדם פרטי, איס מדע לחיפס ספר מסויים לא יכול היה למצוא דבר, על אף העובדה שהבאנו ספרים בסווי של -180.000 ל"י בערך, כי גדולה הדרישה של סוטדות גיבוריים ומסלתיים היא כה גדולה, עד שאת הדרישה-המדינית לא יכולנו לספק. כל סרדי הספסלה סאמט.

טב/רב

מר גרינבלד:

ספריות שילוח, יסנה גם ספריה בבנין הכנסת, יסנן ספריות בהסדרות העובדים, בוועד הפועל, בהסדרות האופאים, הסדרות הנהגים, הסדרות עורכי הדין, בכל ההסדרות האלה ישנה דרישה גדולה לספרים עבור החברים שלהם, והיא עולה על הסכום שאנו קבלנו. עתה יש להביא בחשבון, כי גם אנשים פרטיים דרישתם תהיה לא קטנה כזו שהיתה לפני שלוש שנים. כתוצאה מכך אנו מגיעים לסכום של 500.000 ל"י. יש לזכור, כי החירות בחו"ל עלו באופן ניכר, לסטל, בארצות הברית הם עלו ב-30% הספר, וספר שעלה 7,5 דולאר, עולה היום 12 דולאר. - סכום זה הוא בהתאם לנסיגתו של מוכרי הספרים, והדרישה מבוססת על ההנחה, כי קרוב ל-90% הם ספרי מדע. מוכרי הספרים היו מוכנים להביא ספרי מדע בכל סאת האחוזים, וכן גם ספרי סיפור, כי גם אנו חושבים שאין עתה הזמן להביא חומר ספרותי קל. עליכם גם לזכור כי לחברי הארגון שלנו יש כאלה שיצאו להם ספריות השאלה שאף הן מתפרנסות מיבוא ספרים. קיום ספריות אלה כהוה צורך חיוני, כדי ששם יוכלו האנשים לסגור להם חומר קריאה בשעות תופס, ואיננו יכולים לסגור את הארץ בפני החומר הטוב לספריות השאלה. בארגוננו הטכנו להקציב כ-10% לספריות השאלה, כל יתר הסכום מוקצב לספרי מדע ולספרי שילוח.

אשר לפרופורציה בין העתונים הטובאים מחוץ-לארץ ובין הספרים - הרי כ-25% הם עתונים הטובאים למכירה חופשית, ו-75 הם ספרים. יש גם לזכור שכלנד ההקצבה הכללית, הכוללת מכירה חופשית, יסנן גם החתמות על עתונים - והם אינם בכללים בחשבון כרגע. אינני יודע מה מידת הפיקוח המעשי על יסוגי העיתונות הטובאים. ישנם חילוקי דעות בקרב חברי הארגון שלנו לבין החברות שטרם התארגנו, וזו אחת הסיבות שהן אינן מסתייכות לארגוננו. לדעתנו, ישנם מספר עתונים שהם חיוניים כמו: "אקונומיסט" ואחרים. אך ישנם עתונים שאינם חיוניים ובכל זאת הם מגיעים ארצה. אשר לאחוז המוקצב לעתונות שהוקצבה הכללית - הוא אינו צריך לעלות על 10-15%. על-ידי גורמים שאינם תלויים בנו, נקבע האחוז ל-25% - לדעתי זו בעיה לצריכה להעסיק את סגור החינוך והתרבות. (היו"ר ש. פרטיץ: האם נתון 85% אלה כלולה גם יתונות מדעית?) עתונות מדעית כלולה בספרים הטובאים מחוץ-לארץ. (היו"ר ש. פרטיץ: האם הסכום של 180.000 ל"י או בערך 200.000 ל"י כלולה גם ההקצבה להחתימות?) 48.000 ל"י נוספות מוקצבים להחתימות. לאחר טעא ומתן מסומך עם המפקח על המטבע הזר, עלינו להסתפק בהקצבה קטנה / כוללת את ההחתימה לכל חברי הארגון. מאד והיא

אשר לפרוצדורה של יבוא הספרים מחוץ-לארץ - אנו מגישים לסגור החינוך והתרבות בקיה לסתן רסיון יבוא בצירוף הזמנה מסומים. אגף היבוא בסגור החינוך והתרבות יכול לסחוק את איר אינו נראה בעינינו. הזמנה זו נעשית אחת לחודש. אולם סגור החינוך נותן לנו את האפשרות להזמין ספרים בוודים לצרכים דחופים ביותר, ואנו יכולים לעשות זאת סלבד ההזמנה הנעשית פעם בחודש, ואז אנו יכולים להזמין את הספרים ישר ללא פיקוחו של סגור החינוך והתרבות. 99% מהספרים הטובאים מחו"ל עוברים את פיקוחו של סגור החינוך.

התעוררה כאן בעית הספרים העבריים - אינני יכול להכנסו עתה לבעיה זו, אבל הזכרנו בתזכיר שאף אנו היינו מרוצים אילו אפשר היה לספק ולטלא את הדרישות המדעיות על-ידי הספר העברי. אבל דבר זה איננו ניתן מסעמי רבים לסטל: אי-אפשר לתרגם כל ספר, כי ישנה בעיה חמורה של נייר וכן בעית מניסוח הטפסים ליכולים להסמר בארץ, כלומר יש לראות מה מספר האכססלריים היכולים לאפשר מהדורה. אף אנו מצטערים כי אי-אפשר לספק את הדרישה המדעית על-ידי הספר העברי.

י"ב/רב

מר גרינוולד:

אשר לסחירים בהם אנו מונחים את הספרים -
 מכירת הספרים הסובאים מחוץ-לארץ
 עומדת תחת פיקוחו של המשרד לסחר ותעשייה, עתה הועברה הסכנת זו
 למשרד החינוך. הסחירים אמנו נוהגים לסכור את הספרים הם אלה
 שמשרד הסחר ותעשייה קבע. הסחיר קבע בצורה זו, אנו מלמדים את
 הסחיר המלא עבור הספר בחוץ-לארץ וספרים לסכום זה את חשבון
 ההוצאות הכלליות באחוז הפקובל בכל הפקועות האחרים, והסחירים
 רוח נקי ליבואנים בגובה של 5%. בצורה זו הגענו לסכב
 שאנו מוכרים דולאר ב-54 גרוש, אם כי כדאי להזכיר שאין לחלום עתה
 לקבל את הדואר ב-54 גרוש, יש להניח זאת הדולאר יצטרכו לקנות
 עבור לירה ועל-ידי כך יעלה מחיר הספרים הסובאים מחוץ-לארץ פי
 שלוש מאשר הם עלו עד עתה. עלי לציין, כי ספר הסובאים מחוץ-לארץ
 עד כה היה זול למדי. הספרים הסובאים מחוץ-לארץ לא ניקנו סכום
 שבאו לספק צורך חיוני דחוף, אלא אנו סכרנו כריכות נאות, למשל
 אם אנו קבלנו ספרי אמנות הם היו סיוע בעלמים מהחנות, ואנשים קנו
 אותם ללא ידיעת הספן. וזאת מאחר שספר לועזי באה עולה שתי ל"י
 וספר עברי באותה צורה צריך לעלות כ-8 ל"י. כסובן שהסחיר קבע
 על-ידי הספקה על הסחירים, במקרה זה - על-ידי משרד החינוך.

אשר לספרים המונחים עתה במשרדי

הדואר - אינני יכול עתה לנקוב בסכום הדרוש לשם הוצאתם. אולם
 יש יסוד להניח שהמדובר הוא בסך של 15 אלף ל"י, זה בגבול
 הרגילות שטרם נוצלו ב-1 לאוקטובר. שטעתי שביחס לסכום זה
 עולה משרד האוצר את כל המאמצים כדי לפחדרו, ואף נדמה לי כי
 חלה תזונה בענין זה, ויתכן שאנו נוכל לקבל את הסכום הדרוש
 במשרד האוצר. ישנם יבואנים המקבלים את הסחורה ישר לתחנת
 הספרים, סכום ייש להם קרידיטים בחוץ-לארץ, והיבואן נשאר חייב
 סכום מסויים בחוץ-לארץ. ישנם יבואנים שאין להם קרידיטים, ואז
 נקשרים הספרים במשרדי הדואר, אלה הם אותם החבילות שיש לפדותם
 במטבע זר. רק חלק קטן מהם טרם הגיעו ליבואנים, סכום זה הוא
 בסך של 3,000 - 4,000 ל"י.

א. רוזיאל-נאור:

הייתי רוצה לדעת באיזה שפות
 מסמיכים האנשים את הספרים, ואיזה

אחוז מוזמן בשפה הגרמנית, ועל-איזה נושאים?

י. טמילנסקי:

האם ישנו סוג של ספרים שעליו
 מוטל מכס?

מר גרינוולד:

המספרים שאמסור אינם מדוייקים,
 אבל יש להניח שכ-50% מהספרים
 הוא מאנגלית, כ-25% - מאמריקה, כסובן שגם ספרים אלה באנגלית,
 כ-20% משוויצריה בגרמנית, כ-5% - מצרפת. מספרים אלה אינם
 כוללים את היבוא מרוסיה, כי יבוא זה איננו נכלל במסגרת ההקצבות
 שלנו, כי הוא איננו משתלם על-ידי מטבע זר. יבוא הספרים מרוסיה
 טובא הנה על-ידי הסוכנות הרשמית של הממשלה הרוסית והם מסכימים
 לקבל את הכספים בכסף ישראלי לצרכי משרדי הצירות. כסובן שיבוא
 זה מוגבל בהתאם לצרכי הצירות. ישנם גם אפשרות למצוא הסדר כזה
 לגבי הצירות האמריקאית. סידור זה קיים באמריקה לגבי אותן
 הארצות הנקראות "ארצות נחשלות". דבר זה טודר לגבי צרפת, הולנד,
 הארצות-הסקנדינביות ועוד, הממשלה האמריקאית מקבלת הטורת זה
 כסף מקומי מאותן הארצות. נזדמנתי לוושינגטון, ויצא לי לבוא בדברים
 עם אנשי ה"סטיט דפרטמנט" והם אומרים שישראל עדיין איננה כלולה
 במסגרת ארצות אלה. אבל הם רוצים שישראל תכנס למסגרת זו. אני
 הצגתי בעיה זו בפני פקיד משרד האוצר. אולם אנשי משרד האוצר
 העירו את תשומת לבי, כי בהתאם למיסה זו תשלח ממשלת ארצות-הברית
 ספרים במקום דולארים - על הדולארים לא נוכל לוותר.

מר גרינוולד:

בינתיים קבלנו מינפורמציה לחוק מעין זה נתקבל בקונגרס האמריקאי, וגם ישראל יכולה לקבל ספרים בהתאם להסכם בינלאומי זה, בתנאי שמסלול ישראל תסכים לכך. אנו הבאנו בעיה זו בפני מר הורביץ, ואמרתי לו שכאן ישנה אפשרות למצוא מקור ל דולגריקס, אם הטידור יצליח, מאחר שהוא תלוי בגורמים רבים. כטובן שגם הטידוריים הטכניים יארכו כחצי שנה. אולם יתכן מאוד שאנו קרובים לפתרון כל הבעיות שלנו.

היו"ר י. פרסיץ:

מהו האחוז היכול להפיע בערך על הסכום הזה? סכום לאם אני רואה כי ישנם 75% מהספרים טובאים בספה האנגלית הרי ישנם סו"לים רבים המוציאים את ספריהם גם באמריקה, שמא נוכל על-ידי כך להקטין את היבוא באנגלית.

מר גרינוולד:

אם נקבל כסף מסקור זה נוכל לשלוח יותר ספרים מאמריקה וסכל הארצות האחרות, כי הכסף ניתן בערך חופשי לגמרי. אולם לא כדאי להזמין את הספרים היוצאים גם באמריקה וגם באנגליה, דוקא באמריקה, כי הספרים עולים באמריקה יותר מאשר באנגליה.

אחד למכס - אחרי טלג ופתן מיגס מאוד הגענו להסכם ראוי להטיל מכס על ספרים לכל סוגיהם. מסרד האוצר רוצה להטיל מכס על ספרי אמנות. שכנענו את מר סנדלסון והוא הסכים ליחדר גם ספרים אלה. הוא דורש מכס מאוספי תמונות שיט לאם הקדמה קטנה.

י. הו:

מה בדבר הספרים בלשון העברית לסוציאליזם באמריקה?

מר גרינוולד:

יבואני ספרי הדת באמריקה הם חברי הארגון שלנו והקצבתם כלולה בהקצבה שלנו. יש להצטרף על כך לספרים עבריים המוצאים באמריקה אינה מגיעים ארצה. יצא באמריקה לאור ש"ט בצורה נאה מאוד. נוסף לכך יוצאת לאור סט ספרות חילונית בעברית, חלק מהספרים מגיע ארצה.

היו"ר י. פרסיץ:

האם הספרים המדעיים שהובאו ארצה בשנה שעברה ונסכרו לספרדים המוסלמיים, לכנסת ולהסתדרויות השונות האם היו אלה היקעות יסוד לספריות או אתם רואים זאת כדרישה חוזרת ונשנית, כלומר דרישה שנתית? עלינו לדעת פרטים אלה למען נראה אם היו אלה היקעות יסוד של ספריות טיוחדות, והאם יהיה צורך רק להוסיף עליהן. אבל לא יהיה צורך לחדל את כל הדרישה הזאת?

מר גרינוולד:

נדמה לי, כי הרוב המכריע של הספרים נרכשים למס פיתוח הספריות, כי החומר היסודי נרכש כבר בשנת 49-1948, כי אם קום המדינה היו עדיין בתי-המסחר סלאים ספרים, ועתה אנו נזקקים לספרים חדשים שיצאו בחוץ-לארץ. נדמה לי, כי התקציב השנתי של הספרדים היבואיים נוצל לרכישת ספרים חדשים.

טר טווארץ:

אנו נקבטים עתה לסבך של בעיות טכניות. אולם הייתי רוצה אחת ולתמיד להבהיר את העמדה, כי ספרים אינם בבחינת סותרות אלא אפילו את מדעי היהדות אין ללמוד מבלי להביא ספרים מחוץ-לארץ. אם אנו נדבר על בעיות פיתוח הארץ, ופיתוח הנגב, בעיות הנפט, או גקבה טרקטור באלפי לירות ולא נמציא את הספר הדרוש כיצד להשתמש בו ואחרי מספר חדשים הוא יתקלקל - סכל הבחינות האלה כדאי היה לראות את הבעיה. אני מסוכנע, כי משרד החינוך והתרבות נותן את דעתו על כך. אולם יש לזכור כי ישנם דברים העוזרים באופן ישיר לפיתוח הארץ. הכימאי מצריך להכין את תרכיב הלכניה - גם לו דרוש ספר מסויים. ברור, כי בשעות הפנאי אני מתענג על קריאת ספר עברי. אולם יש לזכור, כי על הרופא להיות בקשר מתמיד עם החידושים השונים המתגלים מדי יום ביומו בעולם הגדול ובעיקר לגבי סחלת שיחוק הילדים - הן לא יתכן שלא נאסר לרופא לעמוד על כל החידושים האלה. טובן, כי יש להתחשב בתנאים הכלליים שלנו. אך יש לראות את הבעיה כדחופה ביותר. אם אתטול יכולנו לראות את האור הראשון באופק, אחרי השיחה עם מר הורביץ, הרי אם ההקצבה תינתן בפברואר, הספרים לא יגיעו טרם יחלפו ארבעה או חמישה חודשים. יש לפצוא סידור ביניים ולתת טרעה על חשבון ההקצבה הכללית.

רבות הן הספריות הזקוקות לספרים.
אנו יכולים לערוך רשימה ולהוכיח את חשיבות הספרים הזקוקים לכך. נשאלת השאלה אם מוצדק לטפס לספריות אלה את כל החומר ולהשאיר את הרופא, המהנדס והחוקר ללא ספר. יש להשתחרר מהרגשות קודמות אלה ולפנות את הצורך בספר מדעי בצורך מדרגה ראשונה ולא שלישית ולהשוותו ללחם חוקנו.

אשר לעתונות המקצועית - ההקצבה הזאת ניתנת באופן נפרד, אך למעשה יש להוסיפה לטכום הכללי. אם ניתנה הקצבה של 33.000 ל"י, אין זו אלא הבטחה. אנו עומדים בפני הבעיה: מי עדיף הספרייה הממשלתית או הרופא? - הבעיות הן קשות מאוד, וקשה לנו להיות פקחים ספרותיים. הייתי רוצה שחברי הוועדה יתנו את דעתם באופן מעשי על הבעיה. כל אחד מחברי הוועדה ואף כל הפקידים הגבוהים במשרדי האוצר הם חובבי ספר, אף ראש הממשלה עצמו חובב ספר, והכל מטכיסים ליבוא זה. אך מה דרושה פעולה מידית בעניינים הנסחבים ממשרד למשרד. לכולם יש רצון טוב, אך יש לעשות זאת מיד.

פרופ' דניבורג:

נדמה לי, כי כבר בחודש ינואר תחול תזוזה, ויתכן שיוקצבו כ-10.000 ל"י

בחודש זה.

נדמה לי, כי עתה לבוא ולדרוש הקצבה של 500.000 ל"י במטבע זר לספרים, ובמצב שבו אנו נתונים - הוא מן הנמנעות. כשם שיש לעשות מצוה המתקבלת על הדעת, כך אין לומר דבר שאינו מתקבל על הדעת.

הקיימות ועדה שבה יהיו מיוצגים באי-כוח מדעי הטבע, מדעי הרוח, הספרייה הלאומית, באי-כוח המדעים הטכניים, באי-כוח הרפואה, האופנות, ענייני הספרות - אינם מיוצגים, אך הם בכללים במדעי הרוח. אולי יורחב מפעל זה ויקיף גם את מדעי הספרות. טוענה זו רוצה תחילה לתת אפידורות להשגת ספרים בעיקר לאותם המקצועות להם כלחם חוקם ולמעלה מזה. מאחר שיש לנו קיצוב גם בענין זה, תהיה הוועדה מוסמכת לבדוק ולהקפיד על הבאת כל ספר, ואם אין הרבר כה חשוב, הוא ידחה לשנה הבאה. הכסף מוקצב יכלול גם עתונות. אני מצטרף לדעתו של מר גרינוולד שיש להקציב לעתונות רק כ-10% - לדעתי זהו אחוז גבוה למדי, ואיננו צריכים בטעת צרה זו להרבות בדברים שאיננו כה זקוקים להם. כטובן שהשיטה היא ליצור מצרכים בכמות גדולה יותר כדי שיהיה לנו מטבע זר. קיימת גם בעיה ארגון היצוא של הספר העברי

הוועדה לחינוך ותרבות
15.1.52

טב/רב

פרופ' דינבורג:

אם כי אין זו בעיה היילכת ליבואנים. אולם יתכן, והם יסללו את הדרך ליצוא זה. עליהם רק להבין, כי אין כאן כל רצון רע.

היו"ר ש. פרסיץ: אני סודה ליר החינוך על דבריו.

סר גרינוולד:

אשר ליצוא הספר העברי - הייתי בארצות-הברית ועברתי בכל הקהילות וביטיתי לסכור ספר עברי. נתקלתי בקשיים רבים, דבר זה הוא כתוצאה מסדיניות סגור האוצר, כי הוא נותן עבור כל דולאר רק 38 גרוס, ואין כל אפשרות ליצר את אותם הספרים הדרושים בחוץ-לארץ. היתה אפשרות להדפיס בארץ ספר מסכירתו בארצות הברית היתה פונטת והוא יכול היה להכניס כ-7,000 דולאר. אולם ספר זה צריך היה לעלות בארץ 3,500 - 3,000 ל"י. לו היה האוצר מסכים לסכור את הדולאר בשער המקובל, ב-93 גרוס - היתה אפשרות לעשות זאת. אולם מאחר שהאוצר איננו מסכים לכך, דבר זה אינו בא בחשבון - זוהי בעיה כאובה וחשובה עד מאוד. חברי הארגון שלנו מספלים ביצוא זה.

היו"ר ש. פרסיץ: דומני, כי סיימנו את סמיעת הסלחת ואין

לי כי אם להודות להם על האינפורמציה המעניינת. אני סודה לחברי הוועדה שנתנו לנו את הזדמנות להופיע בפניה ולהביא את הבעיות שלנו.

(נציגי יבואני הספרים עוזבים את הישיבה).

היו"ר ש. פרסיץ: עתה על הוועדה לקבוע עמדה בענין זה.

י. סטילנסקי:

מבלי להכנס לענין זה ולעמוד ולהעריך את חשיבותו, כי אין חולק על כך, הייתי מציע שאנו נקים ועדת משנה שתתפת לוועדת החינוך והתרבות ולוועדת הכספים. על ועדת משנה זו יהיה לגסור תוך זמן קצר את עבודתה, היא תצטרך להפגש עם הנוגעים בדבר הן בסגור האוצר והן בסגור החינוך. מסקנות ועדת המשנה תבואנה בפני סליאת ו דת החינוך והתרבות והן תהיינה בר לעבודתה.

ש. כפרץ:

סר החינוך והתרבות אמר, כה קיימת ועדה פוטטכת ליר סגור החינוך והתרבות זסטתפים בה באי-כוח כל הגופלים הזקוקים ביותר לספר הקובא סחוץ-לארץ. נראה לי שאין צורך להקים ועדת משנה נוספת, כי עלינו תחילה לטמוע אינפורטציה על ועדה זו.

היו"ר ש. פרסיץ:

ועדה זו נמצאת ליר סגור החינוך והתרבות ושתפקידה לבחון את ההזדמנות. היא ספליצה עליהם בגבולות האפשריים. אינני יודעת כיצד ייעשו הדברים להבא, אולם עד כה הם נעשו כלאחר יד, וגם עתה בשנות מצוקה אלה היו טובאים ספרים שלא היה בהם צורך. לעוטת זאת לא היו טובאים אותם הספרים שהם לחם חוקנו. תפקידנו הוא לא לאשר הזמנה זו או אחרת. שתפקידנו לקבוע, סקיים רעב גדול לספרי

טב/רב

הועדה לחינוך ותרבות
15.1.52

היו"ר ש. פרסיץ:

סדע ואוטנות. נוסף לכך עלינו להתחשב בטענה הפדיונית ולהצביע על אותן האפשרויות סכלי להוציא סכומים גדולים במטבע זר. יש לי שורה של הצעות בקשר לכך. נוסף לכך עלינו לקבוע את עמדתנו בקשר לארצות היצוא ועל הפרופורציה בין הסוגים השונים של הספרים והעתונים. אני לטעם, אינני מסכימה לדעתו של פרופ' דינברוג, כי ישנה שורה של עתונים יצריכים להגיע לארץ, אולם יש לקבוע רק את מספר האכסספלרים, כלומר את היקף התפוצה. אלה הם הדברים שמתפקידנו לעמוד עליהם. הצעתו של חבר הפנסת סטילנסקי היא מעשית מאוד.

א. ריטלט:

אני תוסך בהצעת חבר הכנסת סטילנסקי כדבר הקמת ועדה שותפת. עליה יהיה לחפש את האפשרויות לסדור ענין זה. אני מתנגד לכך שסליאת ועדת החינוך תטפל במאלה זו.

היו"ר ש. פרסיץ:

נדמה לי שרוב החברים מחייבים ועדת מסנה. אני לצערי מתנגדת לכך ספאת חוסר זמן.

ה ח ל ט ה

לסנות ועדת מסנה שתהיה שותפת לוועדת החינוך והתרבות ולוועדת הכספים ותדון בענין יבואני הספרים מחוץ-לארץ.

היו"ר ש. פרסיץ:

אני אבקש להציע חברים לוועדת מסנה זו.

ד. נצר:

אני הייתי מציעה את חברי הכנסת: סטילנסקי, הן וריטלט. אוטנס מתבקש טאליו לחברת הכנסת פרסיץ תשתתף בוועדה זו. אולם אם אין היא יכולה לעשות זאת, ועדת המסנה תוועץ בה.

א. רזיאל-נאור:

אני הייתי מציעה את חברי הכנסת סטילנסקי, הן ופרסיץ.

ה ח ל ט ה

לקבל את הצעת חברת הכנסת רזיאל-נאור.

היו"ר ש. פרסיץ:

אני אבוא בדברים עם יוסב-ראס ועדת הכספים.

ב. שונות:

היו"ר ט. פרסיץ: קבלנו ימי סכמיים: (1) בקשר למורה סזרס הסזרחי. אני חושבת, שאנו נוכל לבקש מסדר החינוך לטכור לנו הודעה בענין זה. אם הם אינם סוכנים לעשות זאת עתה הם יטורו לנו לאחר שיבררו את הפרטים. (2) נתקבל סכתב מהאופרה הישראלית. בזטנו העברנו סכתב טעין זה למסדר החינוך והתרבות. באופן רשמי לא קבלנו כל תיובה טן הסדר. אולם בשעת הדיון על התקציב קבלנו הסברה שסדר החינוך והתרבות העמיד דרישות סטוייטות לאופרה הישראלית והן לא קויטו ומסוס כך לא קבלה האופרה את ההקצבה הדרושה. דעתי היא, אם מסס תרבותי טבקס מוועדת החינוך והתרבות לסמוע אותו, ויהיה יחסנו אליו איך יהיה, סתפקידנו לסמוע אותו, ססוס שקטה לספוט על סצב הדברים ללא ססיעה.

י. ססילנסקי: הנטיון הורה אותנו, כי כדאי לבקש אותם להסציא לנו את החומר בכתב, כדי שנוכל לעיין בו טרם שתופיע הסלחת שלהם.

ד. נצר: יל לתת להם את האפשרות להססיע את דבריהם כשם שנתנו זאת ליבואני הספרים.

אשר למורה - עלינו לבקש את הסדר למסור לנו אינפורסציה.

ה ח ל ט ה

לקבל את הסלחת של האופרה הישראלית ולבקש אותם להסציא לנו את החומר בכתב טרם יהם יופיעו.

גב' סטנר: אני הייתי מבקשת להעביר למסדר החינוך את ענין המורה סזרס הסזרחי, ולתת לנו את האפשרות להטהות את סתן תשובתנו עד לאחר שיגטרו הדיונים בבית הדין. אינני טבורה האפשר עתה להכנס לבעיה זו.

א. הכרסלי: אותם האנשים שפנו אלינו בבקשת עזרה בקשר למורה שפוטרה, היו צריכים לעשות זאת טרם שפנו לבית-הדין. אם הם פנו לבית-הדין - לא נוכל להתערב.

ה ח ל ט ה

להטהות את סתן תשובת מסדר החינוך עד לאחר גטר בירור התביעה בבית-הדין ובסתן התשובה לאותם האנשים להוסיף את דברי חבר הכנסת הכרסלי.

ג. שאילתות ותשובות:

א. ריסלט: יס וחבר הוועדה שואל את השאילתה והוא מעונין שסר החינוך והתרבות

שכ/רב

א. רימלט:

לישמע אותם. נוסף לכך יש ואנו מזמינים סגלחת סטויימת, והיה רצוי שגם החינוך יהיה נוכח ביצעת קבלת הסגלחת.

הי"ו ר"ע. פרטיץ:

שר החינוך והתרבות לא יוכל לקבל עליו להיות נוכח בכל הידיבות, הוא אמנם תמיד נענה לנו בכל המקרים שאנו דרשנו זאת. פרופ' ריגר לויב אמנו, וזאת כאילו ייב אתנו שר החינוך והתרבות. פרופ' ריגר יוסע את כל הדברים ומוטר אותם לשר. הטעיף הסליחי בסדר היום שלנו הוא ענין הקולנוע. אולם מאחר שאנו מעונינים לפרופ' דינבורג יסתתף בדיונים אלה נבקש את פרופ' ריגר לענות על השאלות.

פרופ' ריגר:

איר לענין רמת הטרון - קבלתי ידיעה מהמפקח הראשי המטונה על זרם העובדים שהוא נתן הוראה לפנות את הצריף.

א. הכרמלי:

לא אחת מודמן לי לעבור ברחוב עם הופעת עתון הצהריים והערב. ואני רואה עשרות ילדים בגיל חינוך חובה סתרוצצים ליד מערכות העתוניים. עשרות ילדים סתרוצצים גם, עד כדי כך שזה בולט לעין. אדם זר העובר בארץ סתרוצצים מתמונה איננה זו. אינני מאשים אים, לא את סדר החינוך ולא את העובדים, אך האם אי-אפשר לפנות למערכות העתוניים בבקשה לבל יעניקו ילדים, עד אשר יהיה בידינו חוק סתמי בקשר לכך, ולדרוש מהם הפסקת העסקת הילדים. אני מפנה את חשונת לבו של סדר החינוך לעובדה זו, אינני בא בטענה, אולם יש לפנות את המוצא.

הי"ו ר"ע. פרטיץ:

כבר בסעיב הקודם של הכנסת דברנו על כך והובעה הדעה, כי יש להביא הצעת חוק בקשר לכך. אם ישנה הצעה כזאת, נבקש את סדר החינוך להביאה בפנינו.

א. הכרמלי:

האם נסה סדר החינוך לפנות למערכות העתוניים בדרישה מוסרית זו?

א. רזיאל-נאור:

איר לשאלת המטבע הזר המוקצב לסטודנטים הלונדיים באוץ-לארץ - המצוקה הכספית היא גדולה וזאת לאחר שהסטודנטים יצאו באיסורו של סדר החינוך והובטחו להם האמצעים הדרושים לשם ליטודיהם. ברמה לי, כי אין הדבר רצוי שתופענה כתבות על סטודנטים רעבים. הילתי רוצה לדעת מה עושה סדר החינוך בקשר לענין זה, וכיצד הוא עומד להבטיח את קיומם של הסטודנטים?

י. הו:

ודאי שיש להצטרף על כך שהסטודנטים שתעניי שם. אולם עוד יותר יש להצטרף על יסטודנטים כה רבים בטעו.

א. רזיאל-נאור:

אולם הם בטעו באיסורו של סדר החינוך.

א. דיסקלט:

בבאר יבוע יזנה עיר עתיקה ועיר חזיה,
יודע לי, ואני חושב שזה נכון,
כי בעיר החדשה היו כחמישים כפחות והביעו את סובלתן ובניהן יקבלו
את הכללת בניית סניף כללי. בית-ספר כללי זה נמצא בבנין העווע
לפרות העובדה. סניף הילדים באופן פתיחת בית-ספר, והרבות החינוכית
בסקוט סברה כי עליה להלפזר בבתי-ספר אחרים פזרטי. וניב על סניף
הסניף האוסטרלי לעיות זאת במקרה ל חוסר בית-ספר בסקוט. בתי-
הספר שהזרטי ה וני נמצאים בבניניו טובי יותר ג בעיר העתיקה
וגם בעיר החדשה. על כן יר לתת אפשרות לסניף ילדים זה המספר
פתיחת בית-ספר, לפרות והפחק הוא לא קטן אבל ההורים היו יכולים
ללוח את ילדיהם גם לסי.

ב. כביבת באר יבוע יזנן מעברות

והסוכנות מקימה גם צריפים למטרות חינוך. סידור זה היה מטעם
עירית באר-יבוע, ומעברה יהיה קרובה לכוסד מזרס ספויים, הרי
לאותה מעברה הוקצב הצריף. אם יזנו בסקוט בית-ספר מזרס אגודת
ישראל, המעברה הנפתחת יב אף הילס מזרס אגודת ישראל. דבר זה
נעשה לגבי בנין-לוחה זרטי מרס לזרס הכללי. נמצאת גם מעברה בקרבת
סקוט לגן-ילדים כללי. העיריה אסרה כי היא תסיס על חסבונה את
הצריפים. אינני יודע אם עירית באר-יבוע תפתח בית-ספר אל זרטי,
כלומר גם גן וגם בית-ספר, יר לזכור כי המעברה היא בקרבת סקוט
לזרס הכללי.

ג. סענו סניף החינוך לעוסדים לחסל

את האולפנים והסניפים את תקופת הלימודים בקורסי המזורזים. שמענו
כי בדעתו להקים סניפים לפי תוכנית ספויים. הייתי מעוניין לנסוע
סה הם הסקופות ובאיזה איזוריו עוסדים להקיים. יר לי כמה הסגות
בענין זה והייתי רוצה לעמוד על כך.

ד. נצרי:

בזמן האחרון, בהופעות ציבוריות
ברחוב, בהופעות לקטות ובלתי
לקטות המתפרו ילדים בגיל בית-ספר. הייתי רוצה לדעת סיפור החינוך
האם זה נעשה בידיעת הנהלת בית-הספר או על דעת תנועות הנוער בלבד?
מה הקרע סיפור החינוך בסקוט זה, האם זה נעשה במסגרת של חוק
חינוך חובנה?

ה. פרטיצי:

בנוע מעבר נחרדתי על-ידי את החת
סמוסיקה בסניף ואסרה שהיא באה
אלי ופונה אלי כיושבת-ראש העדה לחינוך ותרבות וברצונה לספר לי
סע ה מקרה. אמרתי בבוקר יצא בנה הלוחד בכתה ו' בכית-הספר העמסי.
האם הכינה לו את מרוחת הנוקר וב עה חת-עשרה ירדה לקחת בתיבת-
הדואר סכתבים. היא מצאה ים פתק האוסר: אל תדאגי לי, נסעתי
לירושלים בסקודת בגין. היא סנתה אלי ואסרה. סיפוראי יכולתי
לתאר מה היה מצב רוחה לאחר שעה את אר השעה. היא התרוצצה
מסקוט למקוט ולבסוף מצאה אותי ברמלה. עזור בכית-הסוחר, לכך היא לא
חשבה כלל, אך ימלה אותי. מה חת עויים כדי לדבריה כאלה לא יקרנו.
לאיתי את היא עונה סתה כדי לסחרל את ילדה. על זה ענתה סבנה לא תעשה
סני, עד אשר הבטחתי לה להביא את ה אלה בפני סניף החינוך והתרבות
ובפני הוועדה לחינוך ותרבות. בזכנו עמדנו על בעית-תנועות הנוער
בכללותה מול עתה עלינו לדון בבעיה זו בכובד ראש.

א. רוזאל-נאור:

ברור, כי לא אנוז להפתח את טענות
הילד, כלומר ייבואו ויתנו סקודות
לילדים מה עליהם לעיות. בני במקרה יודעת כי היתה הוראה הפוכה
סוז ובמסר עליהם הדבר. אולם, אם הילד רצה לעיות את הרונה על
אסו, הרי הוא יכול היה לעיות זאת - אך אין זו האלה. אני רציתי
לגעת במאלה את סניף החינוך יודע, כי בהפגנה נעצרו עירות ילדים
שיזנו כמה ימים בבית-הסוחר. שמעתי מעורך-דין שטיפל בהם ונתנו לו

א. רוזנאל-נואר:

את התשובה הגברתית, שהם ייחזקו בסועדם, וכלל לא הביאו בחשבון
סאלה הם ילדי בגיל 12. בניחוח הילדים הלכו ללא-נסטילת רשות
אך יזכור כי הילדים יזכו בכל תחנות הסערה כמה ימים, אני
יודעת על הסצנה ברטלה יהיה כה קשה והעצור הסבוגרי היו נפלצים
להכריז יביתת ועב. על ספרד החינוך היה להתערב ולדרוש את יחרור
הילדים מבלי לעסוד על כך אם הילדים רמים ללכת לתנועות-נוער וזה
מקומה של תנועת הנוער בבית-הספר. תחילה היה צריך הספרד ליחוו את
הילדים.

א. ריזלט:

נדמה לי, כי היינו צריכים לדון
בענין זה, ולעסוד באיזו סידור יש
להרבות את הפוליסזציה של תנועות הנוער. נדמה לי, כי כאן יסוד
הרע, ואם יש לתת לילד את הכוון הסיוחד או לא. ברור, כי אשכיה
האנשים בלקחו את הילדים. האוטובוסים יצאו סאורגניס, אינני רוצה
להעסיק בדבר זה, אולם אחראי זה שלקח את הילדים באותו האוטובוס,
וזהו זה הדבר הלאומי הגדול ביותר. אולם אם אין על כך הסכמת הפיקוח
אל ספרד החינוך - אסוד היה לקבל ילדי מלה.

אמר לבייתת הסודות - אני מצדיק
את דרישתן, אם כי אינני מצדיק שבייתת חינוך. בדרך כלל נגשרת כל
יביתת בהסכמת סטויים, הרי כותר היה לעשותו סר **ספרצמ** שבייתה.
אני כילעצמי, אינני מצדיק איזו היא שבייתה, גם זו הסוכרות על-ידי
סרכז הסודים. אולם האם ספרד החינוך ידע לעסודת לפרוץ שבייתה,
הרי היה עליו להתערב בכך, כי הוא איננו יכול לספוך רק על האגוד
הסקצועי. על ספרד החינוך לסנוע שבייתה, ואת השבייתה הזאת אפיד היה
לחסל טרם שהיא פויצה, כי אין זה חומר מהפכני ולו היה ליפול סזורז
אפר היה ביום הורסיון לפריצתה לחטלה. היו סקרים שפרטונבל בית-
ספר סטויים היה סורכב כולו ססודות, אולם לאחר שפרצה שבייתה אף
סורה לא הופיעה לעבודה. עלכן לא היה רצוי ספרד החינוך יספוך
להבא רק על טיפולו של האגוד הסקצועי. הוא ספרד החינוך חושב להבא לאחוז
באי-אלו אמצעים כדי לדברים אלה לא יקרו, ואם קרו יז לצמצמם.

היו"ר י. פרטיץ:

לפני זמן מה צאלתי בקיר לעבודה
הסדירה של הסודים והסודות, ובעיקר
בבתי-הספר בטעבודות. תחילה היתה קיימת יביתת תחבורה. יתה היא מצאה
את פתרונה, אם כי לא באופן הלא ביותר. נוצלת היאלה, מה הסיבה
יגב אחרי שנסצמ הסדר סטויים סופיעים סודים וסודות לעבודה רק ביעה
9.00 ולפעמי. גם ביעה 10.00 ועוזבים אותה ביעה 12.00, וביום ו'
כאר סגיעים לסכודות רבים אין סוצאים ית את הסודים והסודות.
לא אעסוד על כך שבייתת אף סתאילי הליסודי. ביעה ססודות סאוד.
נדמה לי כי אי-זמפר להסדיך בדרך זו ויז לאחוז בכל האמצעים הסודים
ביותר כדי לסנוע ססודליציה בענין זה.

קיימת החלטת של ספרד החינוך
בהסכמת סרכז הסודים, כי על כל הגננות לעבוד עד יעה 16.00 ולא
רק 5 יעות, וזאת בתנאי שהארגונים יביתת עובדות גננות מלה יללסו
את התוספת. היה על כך חוזר ספורי סטעם כחלקת הגנים של ספרד
החינוך. אולם גם ביסי האסון היו גננות יאי-אפיד היה להניען
להסאר בגנים והן התיירו את הגנים ללא היגחה ובפצב פרוע וחרזו
לבתיהן. דבר זה קרה גם ביסי חנוכה כאשר באה קריאה גם ססרכז
הסודים להס ין בעבודה, וגם יז החינוך עטר על כך לבל יתאירו את
בתי-הספר והגנים ללא היגחה, אולם עובדי החינוך עזבו. היו רק
סתי-סטפר שהתיירו את יוסדות החינוך פתוחים. דבר זה יעה רוסם
קיה על הציעוד. לדעתי זוהי אחת הבעיות החשובות סאוד ועל ספרד
החינוך וסרכז הסודים לספל ביעיה סכחינה ססודית. לי כואכ הדבר
יבעתיים יעלי לומר דברים מלה בקיר לציבור הסודים. בי ראל היה
הראוני תכניד להתנדבות - **האם סחנלכותם**. היא את הזמן!

לנ/רב

ז. כפרי:
 א. איר לשאלות בקיר עם התמחות ילדים
בהפגנות בייבוע יעבר, אנו מניחה על
 נכנס בדיון על הזרמי בחינוך ועל איסור ה תליכות של הילדים
 לתנועות נוער יונות. אולם נראה לי, כי יש להוציא חוק האוסר
 על ילדים עד גיל 14 להשתתף בהפגנות. יכולות להיות פעולות
 סימוליות ספורטיביות, אך אין להרשות לילדים להשתתף בפעולות
 כגון אלה. האם אין להוציא חוק האוסר על כתי-הסדר ליתף את הילדים
 בהפגנות?

היו"ר פריד:
 אנו נוכל לדון ב אלה זו בכללותה,
 לאחר שקבל את תשובת מרד החינוך
 והתרבות.

הסלח עלי לפנות לוועדת החוקה,
 חוק ויכנס, בקיר להצעת החוק לניהול כנסות ציבוריים. פניתי
 לחבר הכנסת וורהפטיג בקיר לכך והוא אמר לי "חברי הוועדה יוצאים
 להזמין את יונית-רא ועדת החינוך והתרבות ואת יורכ ראש ועדת
 הירוטים הציבוריים. עליכם רק להציע את החברים ייביאנו את
 הצעותיכם לפני ועדת החוקה, חוק ויכנס.

ד. נצר:
 בזמנו הצעתי את חברת הכנסת פרטיץ.

היו"ר פריד:
 אינני יודעת כיצד אוכל לשבת בישיבות
 כה רבות.

ה ח ל ט ה

לקבל את הצעת חנות הכנסת נצר.

הישיבה נועלה בשעה 13.15.